

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKMO 20.017
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Datum binnenkomst klacht	:	20 augustus 2020
Datum hoorzitting	:	1 september 2020
Datum beslissing	:	9 september 2020

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klacht van mevrouw X., hierna te noemen klaagster, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een zorgmachtiging zorg werd verleend door Mondriaan.

De klacht is gericht tegen een afdeling van de FPA Radix van Mondriaan. Mevrouw Y. en mevrouw Z., beiden werkzaam op genoemde afdeling, treden op als verweersters en worden hierna als zodanig aangeduid.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 20 augustus 2020 een brief met een bijlage ontvangen van mr. A., gedateerd 19 augustus 2020, die hiermee namens klaagster als haar raadsman een klacht indient en tevens een schorsingsverzoek doet.

Op 21 augustus heeft mr. A. de klachtencommissie per e-mail bericht het schorsingsverzoek niet te handhaven. Tijdens de hoorzitting heeft mr. A. bevestigd dat het schorsingsverzoek is ingetrokken. Verweersters hebben de klachtencommissie op 27 augustus 2020 een verweerschrift doen toekomen, voorzien van bijlagen.

Op 1 september 2020 heeft een hoorzitting plaatsgevonden via beeldcommunicatie.

Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht.

1.1 TERMIJN

De klacht, zoals hierna verwoord, betreft een klacht als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg niet meer actueel is, zodat de klachtencommissie gehouden is binnen 4 weken na ontvangst van deze klacht schriftelijk een uitspraak te doen ten aanzien van deze klacht.

Deze termijn loopt af op 17 september 2020.

2 KLACHT

Klaagster maakt primair bezwaar tegen de (uitvoering van de) vormen van verplichte zorg "opnemen in een accommodatie" en "beperking van de bewegingsvrijheid", waardoor zij van haar vrijheid is beroofd en geen (onbegeleid) verlof heeft. Subsidiar stelt zij zich op het standpunt dat met ingang van 17 augustus 2020 uitvoering moet worden gegeven aan haar verlofprogramma. Het feit dat zij niet over beltegoed beschikte, beschouwt zij niet als een gegronde reden om haar onbegeleid verlof te ontzeggen. Tijdens de hoorzitting maakt klaagster er bij monde van haar raadsman bezwaar tegen dat haar geen formulier artikel 8:9 Wvggz is uitgereikt.

Voorts verzoekt klaagster om schadevergoeding.

3 FEITEN

- Bij beschikking van de rechtbank Limburg d.d. 14 mei 2020 is jegens klaagster een zorgmachtiging verleend voor de duur van 6 maanden op grond van artikel 2:3 Wet Forensische Zorg jo. artikel 6:5 aanhef en onderdeel a Wvggz.
- Klaagster verblijft sedertdien op een forensisch psychiatrische afdeling van Mondriaan, zoals hierboven omschreven.

- De Minister van Justitie en Veiligheid heeft ten aanzien van klaagster schriftelijk toestemming gegeven voor toekenning van verloven op basis van een vooraf opgesteld zorgplan, met ingang van 17 augustus 2020.
- Op genoemde datum heeft het verpleegkundig team ten aanzien van klaagster besloten dat zij niet met onbegeleid verlof mag. Het verlof betrof een bezoek van een half uur aan het (bedrijfs)restaurant op het terrein van de instelling. Als reden voor dit besluit werd gegeven dat klaagster op dat moment niet over beltegoed beschikte.
- Nadat klaagsters zus ervoor had gezorgd dat klaagster weer over beltegoed beschikte, is het klaagster met ingang van 20 augustus 2020 toegestaan gedurende een half uur per dag met onbegeleid verlof te gaan.
- Gedurende 17, 18 en 19 augustus 2020 heeft klaagster geen onbegeleid verlof genoten.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAAGSTER

Het standpunt van klaagster, zoals verwoord door haar raadsman komt, samengevat, neer op het volgende.

Klaagster klaagt over de (uitvoering van) de vormen van verplichte zorg 'opnemen in een accommodatie' en 'beperken van de bewegingsvrijheid' waardoor zij van haar vrijheid is beroofd en geen (onbegeleid) verlof heeft.

Klaagster wil met onbegeleid verlof en wil dit verlof uitbouwen. Daartoe heeft zij toestemming van de Minister van Justitie en Veiligheid. Daar hoort bij dat zij een half uur per dag onbegeleid de FPA mag verlaten. Dit zou maandag 17 augustus jl. ingaan, maar klaagster kreeg te horen dat zij in verband daarmee beltegoed op haar telefoon moest hebben. Dat had klaagster niet en zij beschikte ook niet over de middelen om daarin te voorzien, zodat het verlof om die reden niet door kon gaan en zij geen onbegeleid verlof heeft gehad. Klaagster wil evenwel dat er uitvoering wordt gegeven aan haar verlofprogramma en dat zij dus per direct een half uur onbegeleid verlof per dag kan genieten en verder verlof kan opbouwen, ook zonder dat daar als voorwaarde aan is verbonden dat zij beltegoed heeft. Het ontbreken van beltegoed kan volgens klaagster geen reden vormen dat verlof niet te mogen genieten. Bovendien kan zij gewoon bereikbaar zijn in dat half uur, voor zover nodig. Naar de mening van klaagster kan dit met haar eigen telefoon, waarop de afdeling haar kan bellen of met een telefoon van de afdeling waarmee zijzelf kan bellen. Zo kan de afdeling eenvoudig een vinger aan de pols houden.

Tijdens de hoorzitting verklaart klaagster desgevraagd dat zij er door het verpleegkundig team, toen haar de beslissing in kwestie werd medegedeeld, niet op is gewezen dat zij over deze beslissing nog met haar behandelaren kon spreken. Volgens klaagster werd haar door de verpleging duidelijk gemaakt dat er geen gesprek over mogelijk was. Daar zij niet wist wat te doen, heeft zij haar advocaat gebeld.

De raadsman geeft nog als nadere toelichting tijdens de hoorzitting dat hij – na het horen van de klacht van klaagster - gebeld heeft met de afdeling waar klaagster verblijft, maar dat hij aanvankelijk niemand te spreken kreeg en dat degene met wie hij alsnog heeft gesproken niet op de hoogte was van de zaak en hem ook niet verder kon helpen. De dag erop heeft de raadsman telefonisch contact gehad met mevrouw N. Hamakers, maar deze was niet op het werk aanwezig. De dag daarna is de klacht bekend geworden op de afdeling, waarop er direct gehandeld is door verweersters en klaagster wel met onbegeleid verlof kon gaan. Als schadevergoeding voor de in totaal drie dagen waarop zij geen onbegeleid verlof heeft genoten verzoekt klaagster om toekenning van een bedrag van € 100,-- per niet genoten (onbegeleid) verlofmoment. Tijdens de hoorzitting breidt de raadsman van klaagster het verzoek om schadevergoeding uit, in die zin dat hij stelt dat er ook voor het niet uitreiken van het formulier conform art. 8:9 Wvggz, bijlage 14, een schadevergoeding betaald zou moeten worden. De hoogte van deze schadevergoeding laat hij ter verdere beoordeling van de klachtencommissie.

4.2 STANDPUNT VERWEERSTERS

Het standpunt van verweersters komt, kort samengevat, neer op het volgende.

Allereerst geven verweersters een toelichting op de werkwijze binnen FPA Radix met betrekking tot verloftoekenning aan patiënten die worden opgenomen met een zorgmachtiging in een strafrechtelijk kader. Binnen wettelijke kaders wordt een verlofprogramma toegekend aan patiënten (i.c. klagster) op basis van een vooraf opgesteld verlofplan, welke wordt voorgelegd aan - en geaccordeerd door - de Minister. Op basis van het desbetreffende verlofplan stellen patiënten wekelijks een planning op, waarbinnen alle verlofbewegingen en (hiermee samenhangende) zogenaamde 'hoge risico situaties' (situaties die de kans op terugval in gebruik dan wel delictgedrag vergroten) en zelfcontrolemaatregelen (dat wil zeggen het plan ten aanzien van de omgang met hoge risico situaties) staan omschreven. Vanuit het behandelinhoudelijke streven de kans op delictrecidive te verkleinen door het behandelen (en zodoende inperken) van de risicofactoren samenhangend met delictgedrag, wordt het van groot belang geacht dat patiënten gedurende een onbegeleid verlof in de mogelijkheid zijn om direct contact op te nemen met de afdeling. Dit heeft als reden dat patiënten (zelf), wanneer zij tijdens een onbegeleid verlof geconfronteerd worden met een hoge risico situatie (bijvoorbeeld doordat er sprake is van snelle spanningsopbouw dan wel zucht), op laagdrempelige wijze contact kunnen opnemen met het verpleegkundig team van de afdeling. Op deze wijze kan snelle en adequate hulp worden geboden en kunnen eventuele nadelige gevolgen voor patiënt dan wel de omgeving worden verkleind dan wel voorkomen.

Klagster wilde op 17 augustus jl. een half uur met onbegeleid verlof. Op dat moment is geconstateerd dat klagster niet in de mogelijkheid was om het verpleegkundig team te bellen (wegens het niet beschikken over beltegoed) en is haar bewegingsvrijheid beperkt (c.q. haar verlof ingetrokken), zonder dat hierbij samen met haar is gekeken naar alternatieve opties. Verweersters vinden het terecht dat klagster hierover een klacht heeft ingediend. Het was behandelinhoudelijk een betere optie geweest om samen met klagster te kijken naar andere manieren om de risico's in gelijke mate in te dammen, zodat haar verlof door had kunnen gaan. Dit had bijvoorbeeld gekund door het begeleiden van het verlof. Verweersters zijn, als regiebehandelaar en hoofdbehandelaar, abusievelijk niet geïnformeerd over het niet toekennen van het verlof. Deze informatie bereikte verweersters pas op het moment dat de door klagster ingediende klacht door hen werd ontvangen. Het verpleegkundig team had verweersters moeten informeren en klagster had mogen verzoeken om een gesprek met haar hoofd- en/of regiebehandelaar. Gezien het beschreven verloop van zetten, zijn er geen rapportages met betrekking tot de klacht en is aan klagster geen formulier artikel 8:9 Wvggz, bijlage 14, overhandigd. Indien het bericht, zoals normaliter de gang van zaken betreft, verweersters tijdig had bereikt, hadden zij niet besloten tot het intrekken van verlof, en ingezet op een alternatieve behandelinterventie, zoals het begeleiden van het desbetreffende verlof.

Verweersters hebben, als hoofd- en regiebehandelaar, met klagster gesproken en haar excuses aangeboden ten aanzien van de gang van zaken. Om te voorkomen dat een dergelijke situatie in de toekomst zich nogmaals voordoet, heeft inmiddels een gesprek plaatsgevonden met behandelaren, afdelingshoofd en de manager zorg, waarin bovenstaand thema uitgebreid aan bod is gekomen. Om dezelfde reden worden er op korte termijn verdere acties uitgezet richting het verpleegkundige team. Verweersters hebben klagster geadviseerd klachten ook bespreekbaar te maken met haar behandelaar. Klagster mag altijd om een gesprek vragen.

In de klacht wordt verder nog benoemd dat klagster wel door het team bereikt zou kunnen worden en/of dat klagster zelf zou kunnen bellen met de afdelingstelefoon. Het is voor het team volgens verweersters van belang dat klagster, wanneer zij wordt geconfronteerd met een onvoorziene situatie, zelf contact kan opnemen met het team. De afdelingstelefoon waar klagster gebruik van mag maken, betreft een vaste lijn en is zodoende geen optie.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klacht is gebaseerd op artikel 10.3 Wvggz.

Uit de toelichting op de klacht en het verhandelde tijdens de hoorzitting is de klachtencommissie gebleken dat de klacht zich met name richt tegen het feit dat klaagster, in weerwil van de planning overeenkomstig haar zorgplan, gedurende drie dagen geen onbegeleid verlof heeft gehad, en niet tegen de zorgmachtiging en de daarin opgenomen vormen van verplichte zorg. Gelet daarop acht de klachtencommissie zich bevoegd van de klacht kennis te nemen en klaagster ontvankelijk in haar klacht.

Indien de rechter van oordeel is, dat voldaan is aan de criteria voor het afgeven van een zorgmachtiging krachtens de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, kan hij, ambtshalve of na een verzoekschrift van de officier van justitie, met toepassing van deze Wet een zorgmachtiging verlenen als bedoeld in artikel 6:5, aanhef en onderdeel a, van de Wet.

Bij beschikking van 14 mei 2020 heeft de rechtbank jegens klaagster heeft een zorgmachtiging verleend. Dientengevolge is de Wvggz op haar van toepassing.

Klaagster heeft van haar wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10.3 Wvggz een klacht in te dienen met betrekking tot de beslissing van verweersters inzake het beperken van klaagsters bewegingsvrijheid. Tijdens de hoorzitting heeft klaagster bij monde van haar raadsman de klacht uitgebreid, zoals hiervoor bij de weergave van haar standpunt is vermeld. Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klacht en dient zij de beslissing van verweersters aan de wettelijke criteria te toetsen.

Een beslissing tot het toedienen van het beperken van vrijheden kan uitsluitend worden genomen indien voldaan is aan de volgende criteria:

- a. dat betrokkene niet tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, of
- b. dat acuut levensgevaar voor betrokkene dreigt dan wel er een aanzienlijk risico voor een ander is op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is (artikel 8:9 lid 4 Wvggz).

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvggz, dat blijkt uit artikel 9:9 lid 4 van deze Wet in dezen van toepassing is, stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Een patiënt dient schriftelijk te worden geïnformeerd over de gronden waarop de beslissing berust, de mogelijkheid de patiëntenvertrouwenspersoon in te schakelen en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de klachtencommissie. Deze voorschriften strekken mede ter bescherming van de patiënt tegen een ongerechtvaardigde inbreuk op, voor zover in deze zaak van belang, diens recht op vrijheid van beweging.

Vast staat dat klaagster vanaf 17 augustus 2020 in haar vrijheden is beperkt, doordat zij niet onbegeleid naar buiten mocht op grond van het ontbreken van beltegoed.

Eveneens staat vast dat klaagster ter zake van deze beperking van haar recht op bewegingsvrijheid geen "Beslissing beperking van bewegingsvrijheid (art. 8:9, art. 9:1 lid 2 en art. 9:9 Wvggz)" oftewel een

zogenaamde bijlage 14 is uitgereikt. Vervolgens heeft klagster contact opgenomen met haar advocaat en deze heeft namens haar een klacht ingediend.

De klachtencommissie is, gelet op het bovenstaande, van oordeel dat de "Beslissing beperking van bewegingsvrijheid (art. 8:9, art. 9:1 lid 2 en art. 9:9 Wvggz)" conform de wettelijke regels niet is uitgereikt en dat niet is voldaan aan de desbetreffende bepalingen van de Wvggz.

De klachtencommissie verklaart derhalve de klacht op formele gronden gegrond. Daarmee behoeft de klacht geen inhoudelijke bespreking meer.

6 SCHADEVERGOEDING

Klaagster verzoekt de klachtencommissie om een schadevergoeding, omdat zij schade zou hebben geleden. Tijdens de hoorzitting preciseert zij het bedrag tot 3x € 100,00, zijnde € 300,00. Daarnaast verzoekt zij om een passende schade vergoeding voor het niet uitreiken van, kort gezegd, bijlage 14.

De klachtencommissie heeft de klacht op formele gronden gegrond verklaard. Zij zal zich derhalve moeten beraden over klagsters verzoek om schadevergoeding. Alvorens daarover te beslissen dient zij ingevolge artikel 10:11 lid 3 Wvggz de zorgaanbieder hierover te horen. Dit heeft tot gevolg dat het schadevergoedingsverzoek wordt aangehouden tot uiterlijk 6 weken na de datum van de beslissing over de klacht, zoals hieronder te vermelden, en dat partijen op bedoelde datum de beslissing over de verzochte schadevergoeding tegemoet kunnen zien.

7 BESLISSING

- De klachtencommissie: verklaart de klacht op formele gronden gegrond;
- verstaat dat het schorsingsverzoek is ingetrokken;
- houdt de beslissing op het verzoek tot toekenning van schadevergoeding aan tot 21 oktober 2020.

9 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz en dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz).

De termijn voor het indienen van een verzoek bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).